

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Investițiile străine directe în România în anul 2016

INVESTIȚIILE STRĂINE
DIRECTE
ÎN ROMÂNIA
în anul 2016

NOTĂ

Redactarea lucrării a fost realizată de Direcția Statistică din Banca Națională a României și a fost finalizată la data de 22 septembrie 2017.

Toate drepturile rezervate. Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2247-5095

Cuprins

ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVEȘTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE (ISD)	5
REZULTATELE CERCETĂRII STATISTICE PENTRU DETERMINAREA INVEȘTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2016	7
1. Fluxul net de investiții străine directe în anul 2016	7
2. Soldul investițiilor străine directe la sfârșitul anului 2016	8
2.1. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe principalele activități economice	8
2.2. Imobilizările corporale și necorporale în întreprinderile ISD	9
2.3. Repartizarea teritorială a soldului investițiilor străine directe Casetă . Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cercetate exhaustiv (întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și întreprinderile atipice)	10
2.4. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe țări de origine	12
3. Tipuri de investiții străine directe	13
4. Veniturile realizate din ISD	14
5. Cifra de afaceri a întreprinderilor investiție străină directă și forța de muncă angajată	15
6. Exporturile și importurile întreprinderilor investiție străină directă	16
6.1 Exporturile și importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD	16
6.2 Exporturile și importurile de servicii ale întreprinderilor ISD	17
Anexă	19
Grafice	20

ASPECTE METODOLOGICE PRIVIND STATISTICA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE (ISD)

Cercetarea statistică pentru determinarea investițiilor străine directe (ISD) în România în anul 2016 a fost realizată de către Banca Națională a României în colaborare cu Institutul Național de Statistică, în baza metodologiei prevăzute de Manualul balanței de plăți și poziției investiționale internaționale editat de Fondul Monetar Internațional, ediția a 6-a (BPM6)¹.

- **Investiția străină directă:** relație investițională de durată între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitor a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea în care a investit.

Sunt considerate investiții străine directe: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor nerezident care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris al unei întreprinderi rezidente, creditele dintre acest investitor sau grupul din care face parte acesta și întreprinderea rezidentă în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta.

În conformitate cu metodologia privind compilarea ISD (BPM6), sunt considerate, de asemenea, investiții străine directe și investițiile de capital, precum și creditele provenite de la companiile nerezidente a căror putere de vot sau participație la capitalul social al companiei rezidente este de sub 10 la sută, dar care fac parte din grupul unui investitor direct în compania rezidentă respectivă (companii surori).

Totodată, intră în sfera investițiilor străine directe și companiile rezidente asupra cărora investitorul nerezident exercită o influență semnificativă pe cale indirectă, și anume filialele și asociatele rezidente ale întreprinderii rezidente în care investitorul nerezident deține cel puțin 10 la sută din capitalul social subscris (întreprinderi ISD de gradul II).

- **Investitorul străin direct:** persoană juridică, persoană fizică sau grup de persoane ce acționează concertat, care deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris (respectiv din capitalul de dotare/de lucru al entităților fără personalitate juridică) într-o întreprindere situată în afara propriei țări de rezidență.
- **Întreprinderea investiție străină directă:** este o întreprindere rezidentă, cu sau fără personalitate juridică, în care un investitor nerezident deține cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru în cazul întreprinderilor fără personalitate juridică (sucursale). Deținerea a cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, respectiv din capitalul de dotare/de lucru, este primordială în stabilirea relației de investiție directă.

¹ Pentru detalii privind metodologia compilării datelor ISD accesați link-ul: [Implementarea noilor standarde metodologice în statisticile elaborate de BNR](#).

- **Întreprinderea investiție străină directă de gradul II:** este o întreprindere rezidentă, cu personalitate juridică, în care un investitor străin direct controlează, prin intermediul unei întreprinderi investiție străină directă, cel puțin 10 la sută din voturi sau din capitalul social subscris. Întreprinderile investiție străină directă de gradul II sunt filiale sau asociate ale întreprinderilor investiție străină directă. Filialele reprezintă companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin peste 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris, iar asociatele sunt companiile rezidente în care întreprinderile ISD dețin între 10 și 50 la sută din voturi sau din capitalul social subscris.
- **Companii surori:** companii din cadrul aceluiași grup, rezidente în țări diferite, între care nu există o relație directă de control sau influență, respectiv niciuna dintre companii nu are cel puțin 10 la sută din voturi sau o participație de cel puțin 10 la sută la capitalul celeilalte.
- **Investiția directă reversibilă:** relația investițională de sens invers investiției străine directe pe care o întreprindere investiție directă rezidentă o are cu investitorul străin direct, dacă întreprinderea rezidentă are o putere de vot de sub 10 la sută la investitorul străin direct sau o participație de sub 10 la sută la capitalul social al investitorului străin direct.
- **Componentele investițiilor străine directe:**
 - **Capitaluri proprii:** capitalul social subscris și vărsat, atât în numerar, cât și prin contribuții în natură, deținut de nerezidenți în companii rezidente, precum și cota aferentă din rezerve; în mod corespunzător, în cazul sucursalelor, se ia în considerare capitalul de dotare/de lucru aflat la dispoziția acestora.
 - **Creditul net: creditele primite** de către întreprinderea investiție străină directă de la investitorul străin direct sau din cadrul grupului de firme nerezidente din care face parte acesta, mai puțin **creditele acordate** de către întreprinderea investiție străină directă investitorului străin direct sau unei alte firme din cadrul grupului respectiv de firme.

Creditele dintre intermediari financiari afiliați (bănci, IFN, fonduri de investiții) nu sunt considerate investiții directe.
- **Tipurile investițiilor străine directe** (diferențiate după contribuția fluxului de participații străine la capital în întreprinderile investiție străină directă):
 - **Greenfield:** înființarea de întreprinderi de către sau împreună cu investitori străini (investiții pornite de la zero);
 - **Fuziuni și achiziții:** preluarea integrală sau parțială de întreprinderi de către investitori străini de la rezidenți;
 - **Dezvoltare de întreprinderi:** majorarea deținerilor de capital ale investitorilor străini în întreprinderi investiție străină directă;

- **Restructurare de întreprinderi:** finanțarea de către investitorii străini, prin aport de capital, a întreprinderilor investiție străină directă cu pierderi, în vederea rentabilizării lor.

REZULTATELE CERCETĂRII STATISTICE PENTRU DETERMINAREA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA ÎN ANUL 2016

1. FLUXUL NET DE INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE ÎN ANUL 2016

Fluxul net de ISD în anul 2016 a înregistrat nivelul de 4 517 milioane euro, structurat astfel:

- Aport la capitalurile proprii ale investitorilor străini direcți în întreprinderile investiție străină directă din România, în valoare de 4 341 milioane euro. Aportul la capitalurile proprii este format din participațiile la capitalul întreprinderilor ISD, în valoare de 3 203 milioane euro, la care se adaugă profitul reinvestit, în sumă de 1 138 milioane euro. Profitul reinvestit a rezultat prin scăderea din profitul după impozitare realizat în anul 2016 de către întreprinderile ISD profitabile, în valoare de 7 410 milioane euro, a dividendelor repartizate în anul 2016 de către întreprinderile ISD, în valoare de 3 149 milioane euro, precum și a pierderilor înregistrate de întreprinderile ISD care au încheiat anul 2016 cu pierderi, în valoare de 3 123 milioane euro. Modul de determinare a profitului reinvestit în întreprinderile ISD este conform metodologiei internaționale (BPM6).
- Credit net al întreprinderilor investiție străină directă în relația cu investitorii străini direcți și companiile din cadrul grupului acestora, având valoarea de 176 milioane euro. Creditul net cuprinde atât creditele pe termen mediu și lung, cât și cele pe termen scurt.

În Anexă este prezentat fluxul net de ISD și componentele acestuia (participațiile la capital, profitul reinvestit și creditul net primit de la investitori), repartizat pe sectoare de activitate ale întreprinderilor ISD. Din analiza acestor date, se evidențiază următoarele:

- Fluxul net de ISD din anul 2016 s-a orientat preponderent spre industria prelucrătoare (2 021 milioane euro); în cadrul acesteia, principalele activități beneficiare de investiții străine directe au fost mijloace de transport (928 milioane euro), prelucrare țiglei, produse chimice, cauciuc și mase plastice (352 milioane euro) și metalurgie (242 milioane euro). Alte activități care au atras un volum important de investiții directe au fost intermediari financiare și asigurări (800 milioane euro), precum și comerț (609 milioane euro).

- Cele mai importante participații la capital (majorări de capital) se regăsesc în sectoarele energie electrică, gaze și apă (1 302 milioane euro), construcții și tranzacții imobiliare (597 milioane euro) și industria prelucrătoare (397 milioane euro). Participațiile la capital în sectorul energetic au fost realizate cu precădere prin conversia în capital a creditelor intragrup atrase în perioadele anterioare.
- Profitul reinvestit a atins cel mai înalt nivel în comerț (669 milioane euro); un nivel ridicat al profitului reinvestit s-a înregistrat și în industria prelucrătoare (650 milioane euro) și în intermediari financiare și asigurări (552 milioane euro).
- După 2 ani consecutivi în care contribuția creditului net al întreprinderilor investiție directă în relația cu investitorii străini direcți și companiile din cadrul grupului acestora a fost negativă, în 2016 creditul net intragrup are din nou o contribuție pozitivă (176 milioane euro). Detaliat pe sectoare de activitate ale întreprinderilor ISD, principalele activități care au beneficiat de finanțări pe calea creditului net mamă-fică, mai mari de 100 milioane euro, au fost mijloace de transport (640 milioane euro), metalurgie (222 milioane euro) și prelucrare țigăi, produse chimice, cauciuc și mase plastice (148 milioane euro), din cadrul industriei prelucrătoare, precum și activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport (218 milioane euro).

2. SOLDUL INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE LA SFÂRȘITUL ANULUI 2016

Soldul ISD la 31 decembrie 2016 a înregistrat nivelul de 70 113 milioane euro. Acest rezultat a fost obținut prin adăugarea la soldul de la sfârșitul anului precedent a fluxului net de ISD, precum și a celorlalte componente care conduc la variația soldului, respectiv a diferențelor valorice pozitive/negative provenite din reevaluările activelor exprimate în valută datorate modificării cursului valutar, reevaluarea prețurilor unor imobilizări corporale, precum și a valorii de piață a întreprinderilor ISD listate, din retratări contabile ale valorii diferitelor componente ale soldurilor inițiale și din corecții ale datelor din raportările statistice anterioare.

Aportul la capitalurile proprii (inclusiv profitul reinvestit acumulat) ale întreprinderilor investiție străină directă avea la sfârșitul anului 2016 valoarea de 48 964 milioane euro (69,8 la sută din soldul final al ISD), iar creditul net primit de către acestea de la investitorii străini direcți, inclusiv din cadrul grupului, a înregistrat nivelul de 21 149 milioane euro, reprezentând 30,2 la sută din soldul final al ISD.

2.1. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe principalele activități economice

Din punct de vedere al orientării pe activități economice (conform CAEN Rev.2), soldul ISD este localizat cu precădere în industria prelucrătoare (32,0 la sută din soldul total al ISD). În cadrul acestei industrii cele mai bine reprezentate activități sunt industria mijloacelor de transport (6,7 la sută din soldul total al ISD), prelucrare țigăi, produse chimice, cauciuc și mase plastice (6,4 la sută), metalurgia (4,1 la sută),

alimente, băuturi, tutun (3,4 la sută), fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice (2,5 la sută). Tot în cadrul industriei, energia electrică, gaze și apă a atras 9,6 la sută din soldul ISD.

Pe lângă industrie, alte activități care au atras importante investiții directe sunt construcții și tranzacții imobiliare (reprezintă 14,0 la sută din soldul ISD), comerțul (12,8 la sută), intermedierea financiară și asigurările (12,6 la sută), precum și activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport (5,6 la sută).

Repartizarea pe principalele activități economice a soldului ISD la 31 decembrie 2016

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
TOTAL, din care:	70 113	100,0
Industrie, din care:	30 979	44,2
Industria extractivă	1 831	2,6
Industria prelucrătoare, din care:	22 435	32,0
– alimente, băuturi și tutun	2 382	3,4
– ciment, sticlă, ceramică	1 431	2,0
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	1 433	2,0
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	1 717	2,5
– mașini, utilaje și echipamente	1 615	2,3
– metalurgie	2 868	4,1
– mijloace de transport	4 710	6,7
– prelucrare țigăi, produse chimice, cauciuc și mase plastice	4 493	6,4
– textile, confecții și pielărie	1 039	1,5
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	747	1,1
Energie electrică, gaze și apă	6 713	9,6
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	3 908	5,6
Agricultură, silvicultură și pescuit	1 836	2,6
Comerț	8 994	12,8
Construcții și tranzacții imobiliare	9 794	14,0
Hoteluri și restaurante	411	0,6
Intermedieri financiare și asigurări	8 844	12,6
Tehnologia informației și comunicații	3 628	5,2
Transporturi	1 215	1,7
Alte activități	504	0,7

2.2. Imobilizările corporale și necorporale în întreprinderile ISD

Având în vedere rolul important pe care îl joacă imobilizările corporale și cele necorporale în creșterea economică, precum și caracterul de durată pe care acestea îl imprimă ISD, cercetarea statistică și-a propus să determine ponderea acestor destinații finale ale investițiilor în cadrul întreprinderilor ISD în soldul ISD la finele anului 2016 și repartizarea lor pe principalele activități economice.

Se constată că imobilizările corporale și necorporale, cu un sold final al anului 2016 în valoare de 31 930 milioane euro, reprezintă 45,5 la sută din soldul total al ISD, ceea ce indică un grad semnificativ de stabilitate a investițiilor străine directe.

Activitățile economice în care ISD se regăsesc în imobilizări corporale și necorporale la un nivel semnificativ sunt: industria (24,9 la sută din total ISD; în cadrul acesteia industria prelucrătoare deține 17,4 la sută din total ISD), construcțiile și tranzacțiile imobiliare (7,0 la sută), precum și comerțul (6,5 la sută).

Repartizarea pe principalele activități economice a soldului imobilizărilor corporale și necorporale la 31 decembrie 2016

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
TOTAL, din care:	31 930	45,5
Industrie, din care:	17 443	24,9
Industria extractivă	1 812	2,6
Industria prelucrătoare, din care:	12 225	17,4
– alimente, băuturi și tutun	1 426	2,0
– ciment, sticlă, ceramică	966	1,4
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	783	1,1
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	812	1,2
– mașini, utilaje și echipamente	862	1,2
– metalurgie	1 374	2,0
– mijloace de transport	2 764	3,9
– prelucrare țiglei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	2 419	3,4
– textile, confecții și pielărie	496	0,7
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	323	0,5
Energie electrică, gaze și apă	3 406	4,9
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	658	0,9
Agricultură, silvicultură și pescuit	747	1,1
Comerț	4 524	6,5
Construcții și tranzacții imobiliare	4 937	7,0
Hoteluri și restaurante	219	0,3
Intermedieri financiare și asigurări	1 230	1,8
Tehnologia informației și comunicații	1 264	1,8
Transporturi	660	0,9
Alte activități	248	0,3

2.3. Repartizarea teritorială a soldului investițiilor străine directe

Repartizarea soldului ISD pe regiuni de dezvoltare

La acest nivel, se observă orientarea ISD cu precădere spre regiunea de dezvoltare BUCUREȘTI-ILFOV (59,9 la sută), alte regiuni de dezvoltare care au atras un volum important de ISD fiind regiunea CENTRU (9,1 la sută), regiunea VEST (8,0 la sută), regiunea SUD-MUNTENIA (6,9 la sută) și regiunea NORD-VEST (5,9 la sută).

Repartizarea pe regiuni de dezvoltare a soldului ISD la 31 decembrie 2016

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
TOTAL, din care:	70 113	100,0
BUCUREȘTI-ILFOV	42 021	59,9
CENTRU	6 379	9,1
VEST	5 605	8,0
SUD-MUNTENIA	4 837	6,9
NORD-VEST	4 108	5,9
SUD-EST	3 477	4,9
SUD-VEST-OLTENIA	2 080	3,0
NORD-EST	1 606	2,3

Menționăm că ISD au fost localizate teritorial după sediul social al întreprinderilor investiție directă, ceea ce nu corespunde întotdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

Casetă. Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cercetate exhaustiv (întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și întreprinderile atipice)

Cercetarea statistică pentru determinarea ISD asigură reprezentativitatea datelor statistice la nivel național și la nivelul regiunilor de dezvoltare; din această cauză soldul final al ISD obținut nu poate fi detaliat la nivel de județ.

Întreprinderile cercetate exhaustiv dețin o pondere de 94,2 la sută din totalul ISD. Întreprinderile cercetate exhaustiv sunt întreprinderile ISD având cel puțin 20 de salariați, precum și întreprinderile considerate atipice, respectiv cele având sub 20 de salariați, dar cu cifra de afaceri sau capitalul social de peste 30 milioane lei sau care au atras credite pe termen lung de la investitorii străini direcți sau de la companii nerezidente din grupul acestora în valoare de peste 15 milioane lei (a se vedea precizările privind eșantionul cercetării statistice de la final).

Repartizarea pe județe a soldului ISD în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice la 31 decembrie 2016

	Valoare (milioane euro)
TOTAL, din care:	66 045
Alba	1 075
Argeș	1 115
Arad	1 069
Bacău	142
Bihor	645
Bistrița-Năsăud	187
Brăila	93
Botoșani	79
Brașov	2 132

-continuare-

	Valoare (milioane euro)
Buzău	483
Cluj	1 695
Călărași	331
Caraș-Severin	329
Constanța	1 960
Covasna	132
Dâmbovița	356
Dolj	1 128
Gorj	7
Galați	642
Giurgiu	127
Hunedoara	368
Harghita	104
Ifov	3 712
Ialomița	303
Iași	466
București	35 846
Mehedinți	16
Maramureș	440
Mureș	1 735
Neamț	193
Olt	676
Prahova	2 165
Sibiu	893
Sălaj	471
Satu Mare	387
Suceava	462
Tulcea	143
Timiș	3 540
Teleorman	98
Vâlcea	175
Vrancea	90
Vaslui	35

2.4. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe țări de origine

Repartizarea a fost realizată în funcție de țara de rezidență a deținătorului nemijlocit a cel puțin 10 la sută din capitalul social al întreprinderilor investiție directă din România (pe baza principiului *immediate country basis*).

Primele 5 țări, clasate după ponderea deținută în soldul ISD la 31 decembrie 2016, sunt: Olanda (24,3 la sută din soldul ISD la sfârșitul anului 2016), Germania (13,2 la sută), Austria (11,9 la sută), Franța (6,9 la sută) și Cipru (6,5 la sută). În ceea ce privește ordinea primelor 5 țări de origine a investițiilor directe se observă că, față de anul precedent, Germania a surclasat Austria, ocupând locul 2, iar Franța și Cipru se situează pe locurile 4 și, respectiv 5.

Repartizarea pe țări de origine a soldului ISD la 31 decembrie 2016

	Valoare (milioane euro)	Pondere în total ISD (%)
TOTAL, din care:	70 113	100,0
Olanda	17 060	24,3
Germania	9 256	13,2
Austria	8 336	11,9
Franța	4 801	6,9
Cipru	4 526	6,5
Italia	4 428	6,3
Luxemburg	2 987	4,3
Elveția	2 546	3,6
Grecia	1 923	2,8
Belgia	1 913	2,7
Spania	1 709	2,4
Marea Britanie	1 701	2,4
Statele Unite ale Americii	1 346	1,9
Rep. Cehă	1 192	1,7
Ungaria	965	1,4
Suedia	518	0,7
Polonia	511	0,7
Danemarca	451	0,7
Turcia	449	0,7
Irlanda	371	0,5
Gibraltar	285	0,4
Japonia	284	0,4
Portugalia	261	0,4
Liban	212	0,3
Virgine Britanice (Insulele)	208	0,3
Bulgaria	158	0,2
Israel	155	0,2
Norvegia	148	0,2
Federația Rusă	139	0,2
Malta	133	0,2
Singapore	103	0,1
Alte țări *	1 038	1,5

* țări de origine a unor investiții al căror sold este mai mic de 100 milioane euro

3. TIPURI DE INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE

Fluxul de participatii la capital în întreprinderile ISD, în valoare de 3 203 milioane euro, parte componentă a aportului la capitalurile proprii, este diferențiat în *greenfield*, fuziuni și achiziții, dezvoltare de întreprinderi, precum și restructurare de întreprinderi.

În anul 2016, investițiile *greenfield* și cele din categoria fuziuni și achiziții (M&A) au urmat tendința din ultimii ani, înregistrând un nivel foarte redus. Astfel,

investițiile *greenfield* au contribuit cu numai 78 milioane euro la fluxul investițional în participații la capitalul social al întreprinderilor ISD, iar fuziunile și achizițiile cu 184 milioane euro.

Ponderea predominantă în fluxul participațiilor la capital în 2016 este asigurată de restructurările de întreprinderi cu o valoare de 2 168 milioane euro, reprezentând 68 la sută din participații, și de dezvoltările de întreprinderi cu 773 milioane euro, respectiv 24 la sută din participații.

Pentru a aprecia impactul de durată al investițiilor *greenfield* asupra economiei, au fost evidențiate și acumulările de investiții străine directe (solduri) în întreprinderile înființate prin investiții *greenfield*, denumite întreprinderi *greenfield*.

Soldul investițiilor străine directe în întreprinderile *greenfield*, în valoare de 39 652 milioane euro, reprezintă 56,6 la sută din soldul ISD.

Din punct de vedere al repartizării pe principalele activități economice, investițiile străine directe în întreprinderi *greenfield* s-au orientat cu precădere spre industria prelucrătoare (31,6 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*). Alte ramuri în care aceste investiții au o pondere semnificativă sunt: comerț (16,8 la sută), construcții și tranzacții imobiliare (15,9 la sută) și activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport (8,9 la sută).

Cea mai mare parte a investițiilor străine directe în întreprinderi *greenfield* se concentrează, ca și ansamblul ISD, în regiunea BUCUREȘTI-ILFOV (56,3 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*); urmează regiunea CENTRU cu 12,6 la sută, regiunea VEST cu 10,6 la sută și NORD-VEST cu 6,4 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield*.

Considerată după ponderea investițiilor străine directe în întreprinderi *greenfield*, ordinea țărilor de proveniență a acestora nu diferă substanțial de ordinea stabilită în funcție de originea soldului total al ISD. Astfel, cele mai mari investiții în întreprinderi *greenfield* provin din Olanda (20,5 la sută), urmate de cele din Germania (18,6 la sută), Austria (10,0 la sută) și Italia cu 7,9 la sută din soldul ISD în întreprinderi *greenfield* (a se vedea secțiunea Grafice).

4. VENITURILE REALIZATE DIN ISD

Veniturile nete obținute de către investitorii străini direcți în anul 2016 au înregistrat suma de 5 069 milioane euro. Veniturile nete sunt constituite din veniturile nete din participații la capital și din veniturile nete din dobânzi.

Veniturile nete din participații la capital au înregistrat valoarea de 4 287 milioane euro și au fost calculate ca diferență între profiturile după impozitare obținute de întreprinderile ISD care au înregistrat profit, în valoare de 7 410 milioane euro, și pierderile consemnate de întreprinderile ISD care au înregistrat pierderi, în valoare de 3 123 milioane euro.

Prin diminuarea veniturilor nete din participații la capital cu valoarea dividendelor repartizate în anul 2016 investitorilor străini direcți (în sumă de 3 149 milioane euro)

se obține valoarea profitului reinvestit pe ansamblul întreprinderilor ISD, în sumă de 1 138 milioane euro, calculată conform metodologiei internaționale de determinare a profitului reinvestit (BPM6).

Veniturile nete din dobânzi, calculate ca diferență între dobânzile primite de către investitorii străini direcți pentru creditele acordate întreprinderilor lor din România, atât direct, cât și prin alte companii nerezidente din cadrul grupului, și dobânzile plătite de către aceștia pentru creditele primite de la întreprinderile lor din România, atât direct, cât și prin alte companii nerezidente din cadrul grupului, au înregistrat un nivel de 782 milioane euro.

5. CIFRA DE AFACERI A ÎNTRINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ ȘI FORȚA DE MUNCĂ ANGAJATĂ

În tabelele de mai jos sunt redată evoluțiile cifrei de afaceri a întreprinderilor investiție directă și ale numărului mediu anual de salariați din aceste întreprinderi în perioada 2009-2016.

Cifra de afaceri

milioane euro			
Anul	Întreprinderi ISD de gradul I	Întreprinderi ISD de gradul II	Total întreprinderi ISD
2009	109 907	6 515	116 422
2010	112 851	9 307	122 158
2011	123 974	13 524	137 498
2012	125 473	14 137	139 610
2013	129 615	12 587	142 202
2014	131 820	9 685	141 505
2015	133 076	10 792	143 868
2016	137 832	10 532	148 364

Număr mediu de salariați

mii persoane			
Anul	Întreprinderi ISD de gradul I	Întreprinderi ISD de gradul II	Total întreprinderi ISD
2009	1 084	54	1 138
2010	1 055	71	1 126
2011	1 075	74	1 149
2012	1 102	67	1 169
2013	1 083	64	1 147
2014	1 124	60	1 184
2015	1 165	63	1 228
2016	1 205	59	1 264

Față de anul 2015, cifra de afaceri a întreprinderilor investiție străină directă s-a majorat cu 3,1 la sută, depășind valoarea de 148 miliarde euro, iar numărul mediu de salariați a crescut cu circa 3 la sută, atingând nivelul de 1 264 mii de salariați.

6. EXPORTURILE ȘI IMPORTURILE ÎNTREPRINDERILOR INVESTIȚIE STRĂINĂ DIRECTĂ

Activitatea întreprinderilor investiție străină directă, în ansamblul ei, are un impact pozitiv asupra comerțului exterior al României. Contribuția acestora la exporturile de bunuri este de 74,0 la sută, în timp ce la importurile de bunuri este de 66,3 la sută, iar ponderea în exporturile și importurile de servicii se situează la 58,8 la sută și respectiv 59,9 la sută din totalul exporturilor, respectiv importurilor de servicii.

6.1. Exporturile și importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD

	Exporturi (FOB)			Importuri (CIF)		
	întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)		întrep. ISD (milioane euro)	pondere întrep. ISD (%)	
		în total economie*	în total sector		în total economie*	în total sector
Total, din care:	38 135	74,0	74,0	40 227	66,3	66,3
<i>Industrie, din care:</i>	34 506	66,9	82,0	26 457	43,6	81,4
Industria extractivă	386	0,7	87,4	314	0,5	93,5
Industria prelucrătoare, din care:	33 754	65,5	82,1	25 892	42,7	82,0
– alimente, băuturi și tutun	838	1,6	54,9	1 439	2,4	59,2
– ciment, sticlă, ceramică	240	0,5	63,8	328	0,5	69,3
– fabricarea produselor din lemn, inclusiv mobilă	1 743	3,4	64,6	597	1,0	67,7
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	4 036	7,8	89,4	3 542	5,8	89,6
– mașini, utilaje și echipamente	2 103	4,1	92,0	1 225	2,0	90,9
– metalurgie	3 174	6,1	84,1	1 672	2,8	79,4
– mijloace de transport	13 694	26,6	88,6	9 576	15,8	89,7
– prelucrare țiglei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	4 304	8,3	88,2	4 801	7,9	87,5
– textile, confecții și pielărie	3 228	6,3	64,6	2 332	3,9	66,0
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	394	0,8	62,6	380	0,6	54,0
Energie electrică, gaze și apă	366	0,7	70,1	251	0,4	42,9
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	201	0,4	20,1	333	0,6	35,5
Agricultură, silvicultură și pescuit	66	0,1	12,4	70	0,1	9,6
Comerț	3 196	6,2	50,1	12 367	20,4	51,9
Construcții și tranzacții imobiliare	51	0,1	34,8	158	0,3	31,8
Hoteluri și restaurante	2	0,0	21,1	22	0,0	36,3
Tehnologia informației și comunicații	42	0,1	71,7	415	0,7	78,9
Intermedieri financiare și asigurări	10	0,0	77,6	134	0,2	56,4
Transporturi	39	0,1	38,1	145	0,2	22,4
Alte activități	22	0,1	1,8	126	0,2	18,5

* nu include exporturile și importurile aferente activităților diviziunilor CAEN Rev.2: 84 - Administrație publică, 94 - Activități asociative, 97/98 - Activități ale gospodăriilor populației și 99 - Activități extrateritoriale.

Notă: Exporturile și importurile de bunuri sunt agregate după activitatea de bază a întreprinderilor ISD, conform CAEN Rev.2.

Din analiza soldului balanței comerțului internațional cu bunuri a întreprinderilor ISD din cadrul diferitelor activități economice se constată că industria prelucrătoare este principala activitate cu excedent comercial (7 862 milioane euro) și aceasta în special datorită subdomeniilor mijloace de transport (excedent de 4 118 milioane euro), metalurgie (excedent de 1 502 milioane euro), produse din lemn, inclusiv mobilă (excedent de 1 146 milioane euro), textile, confecții și pielărie (excedent de 896 milioane euro), precum și mașini, utilaje și echipamente, cu un excedent de 878 milioane euro. De altfel, se constată că majoritatea activităților industriale au înregistrat excedente în comerțul cu bunuri. Întreprinderile ISD din cadrul tuturor celorlalte activități au consemnat deficit comercial.

Datele privind exportul și importul de bunuri pe ansamblul economiei, luate în calcul la determinarea mărimilor relative, sunt cele raportate de operatorii economici care au depășit pragurile valorice de raportare pentru anul 2016, stabilite pentru declarațiile Intrastat, date compilate de către Institutul Național de Statistică. Atât datele privind exporturile și importurile de bunuri ale întreprinderilor ISD, cât și cele aferente exporturilor și importurilor de bunuri pe ansamblul economiei, cuprind importurile de bunuri pentru prelucrare și exporturile acestor bunuri după prelucrare.

6.2. Exporturile și importurile de servicii ale întreprinderilor ISD

Contribuția întreprinderilor ISD la exportul și importul de servicii în anul 2016 este redată în tabelul de mai jos:

	Exporturi		Importuri	
	întrep. ISD (milioane euro)	întrep. ISD în total sector de activitate (%)	întrep. ISD (milioane euro)	întrep. ISD în total sector de activitate (%)
Total servicii, din care:	10 591	58,8	6 203	59,9
Servicii de prelucrare a bunurilor	2 030	77,1	175	86,5
Transport, din care:	2 148	38,8	1 054	55,2
Transport rutier de mărfuri	1 608	39,3	484	65,6
Servicii de telecomunicații, informatice și informaționale	2 635	80,4	1 004	74,0
Alte servicii pentru afaceri*	3 102	82,2	2 550	81,7
Alte servicii	676	24,2	1 420	37,7

*„Alte servicii pentru afaceri” conține: „Servicii de cercetare-dezvoltare”, „Servicii de consultanță profesională și managerială” și „Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri n.c.a.”.

Notă: Exporturile și importurile sunt agregate după natura serviciului.

Menționăm că valoarea serviciilor de prelucrare a bunurilor, atât pentru export, cât și pentru import, este cuprinsă și în valoarea importurilor de bunuri pentru prelucrare și a exporturilor de bunuri prelucrate, prezentate în statistica comerțului exterior cu bunuri.

Eșantionul cercetării statistice

Baza de sondaj a cercetării statistice a cuprins 40 611 întreprinderi investiție străină directă. Numărul total de întreprinderi ISD cercetate, atât exhaustiv, cât și prin sondaj, a fost de 7 171.

Au fost cercetate exhaustiv 6 363 de întreprinderi investiție străină directă, cuprinzând întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați (5 256 de unități), toate instituțiile de credit cu capital străin (30 de unități), toate societățile cu capital străin din domeniul asigurărilor (36 de unități), precum și întreprinderile considerate atipice (toate întreprinderile investiție străină directă având sub 20 de salariați, dar care au cifra de afaceri sau capitalul social de cel puțin 30 milioane lei sau care au atras de la investitorii străini sau din grupul acestora credite pe termen lung de cel puțin 15 milioane lei, respectiv 1 041 de unități).

A fost cercetată prin sondaj mulțimea de întreprinderi investiție străină directă având între 5 și 19 salariați inclusiv, aceasta fiind reprezentată de eșantionul format din 808 unități din totalul de 7 536 de unități din această categorie.

Deosebit de cele de mai sus, au fost cercetate exhaustiv și întreprinderile ISD de gradul II (351 de unități).

Rata de răspuns a cercetării statistice ISD a fost de 95,5 la sută.

Gradul de eroare al rezultatelor cercetării statistice privind investițiile străine directe în România la 31 decembrie 2016 (fluxuri și solduri) este de ± 3 la sută, principalii indicatori cercetați fiind garantați cu o probabilitate de 95 la sută.

Datele prezentate în această lucrare pot fi accesate aici.

Anexă

Fluxul net de ISD în anul 2016 și componentele acestuia pe domenii de activitate ale întreprinderilor ISD

milioane euro

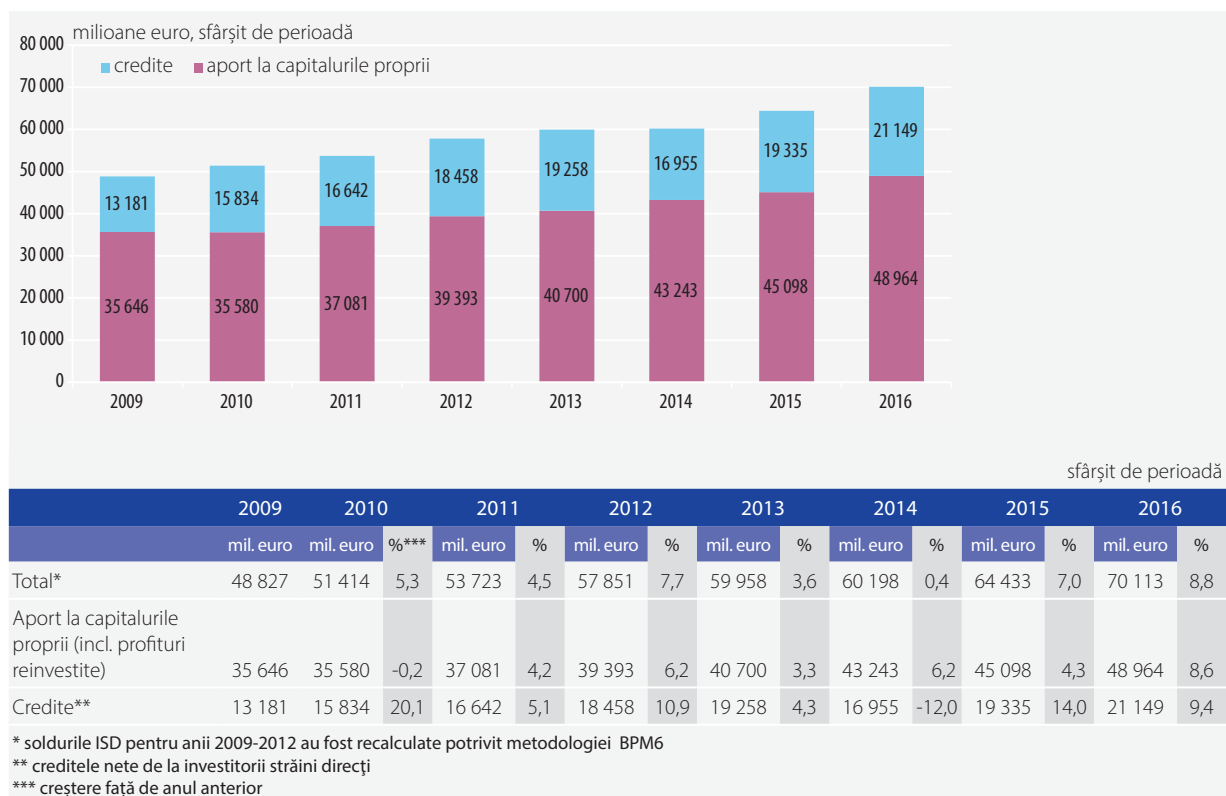
ACTIVITATE ECONOMICĂ	Flux net de ISD							Credit net
	Total, din care:	Aport la capitaluri proprii					Credit net	
		Total, din care:	Participații la capital	Profit reinvestit				
				Total, din care:	Profituri	Pierderi		
1=2+8	2=3+4	3	4=5-6-7	5	6	7	8	
Industria, <i>din care:</i>	2 606	2 226	1 744	482	2 993	1 198	1 313	380
Industria extractivă	105	111	45	66	211	118	27	-6
Industria prelucrătoare, <i>din care:</i>	2 021	1 047	397	650	2 543	679	1 214	974
– alimente, băuturi și tutun	162	156	108	48	314	124	142	6
– ciment, sticlă, ceramică	-32	36	16	20	138	22	96	-68
– fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	33	52	41	11	106	46	49	-19
– fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	164	141	27	114	211	34	63	23
– mașini, utilaje și echipamente	-35	145	52	93	185	36	56	-180
– metalurgie	242	20	51	-31	182	153	60	222
– mijloace de transport	928	288	146	142	570	144	284	640
– prelucrare țței, produse chimice, cauciuc și mase plastice	352	204	-38	242	647	65	340	148
– textile, confecții și pielărie	25	-40	-9	-31	110	37	104	65
– alte ramuri ale industriei prelucrătoare	182	45	3	42	80	18	20	137
Energie electrică, gaze și apă	480	1 068	1 302	-234	239	401	72	-588
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	-158	-376	-103	-273	443	544	172	218
Agricultură, silvicultură și pescuit	290	270	230	40	104	48	16	20
Comerț	609	968	299	669	1 588	335	584	-359
Construcții și tranzacții imobiliare	435	358	597	-239	544	543	240	77
Hoteluri și restaurante	-91	-48	-56	8	46	21	17	-43
Intermedieri financiare și asigurări	800	707	155	552	992	143	297	93
Tehnologia informației și comunicații	-58	148	314	-166	420	211	375	-206
Transporturi	65	62	21	41	169	40	88	3
Alte activități	19	26	2	24	111	40	47	-7
TOTAL	4 517	4 341	3 203	1 138	7 410	3 123	3 149	176

Grafice

EVOLUȚIA FLUXURILOR ISD ÎN PERIOADA 2009-2016

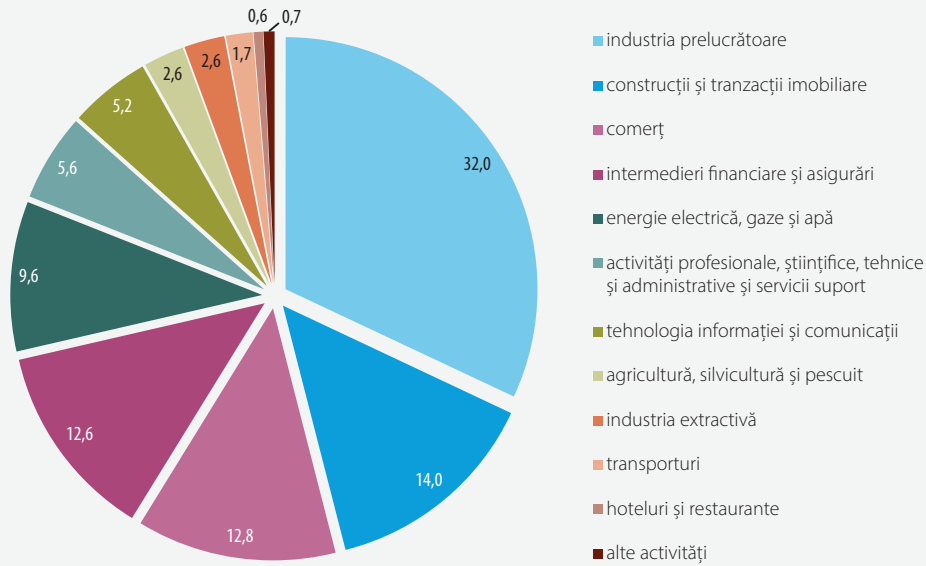
EVOLUȚIA SOLDULUI ISD ÎN PERIOADA 2009-2016

SOLDUL ISD LA 31 DECEMBRIE 2016 Repartinizarea pe principalele activități economice

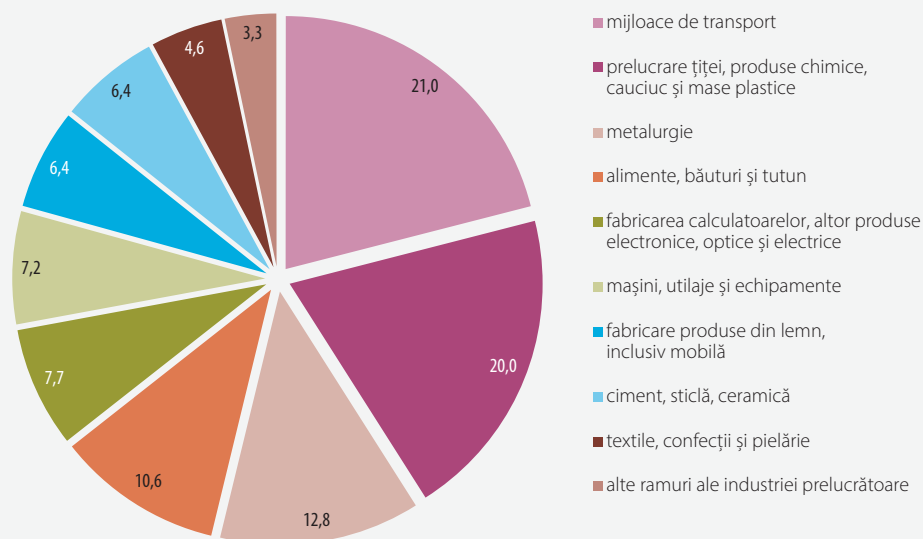
Total economie (70 113 milioane euro)

procente

Industria prelucrătoare (22 435 milioane euro)

procente

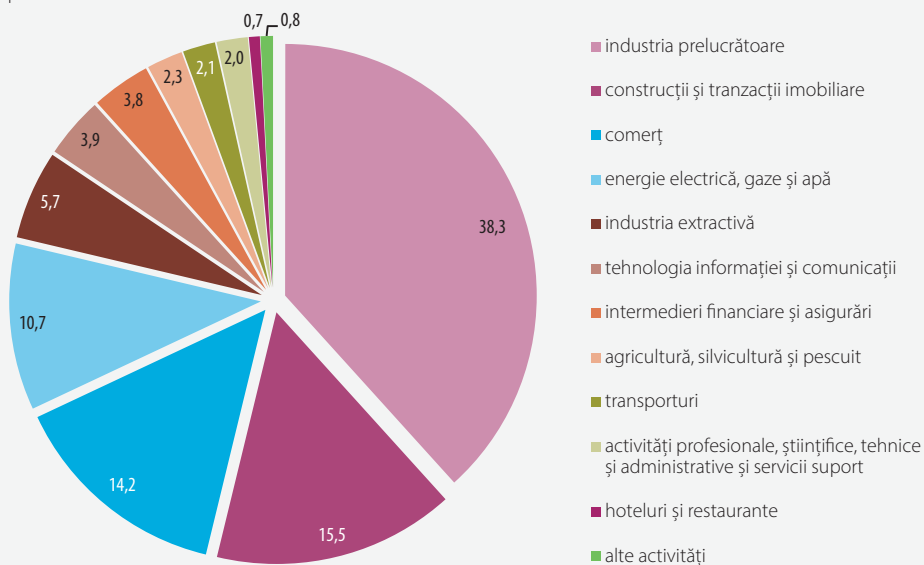

IMOBILIZĂRI CORPORALE ȘI NECORPORALE LA 31 DECEMBRIE 2016

Repartizarea pe principalele activități economice

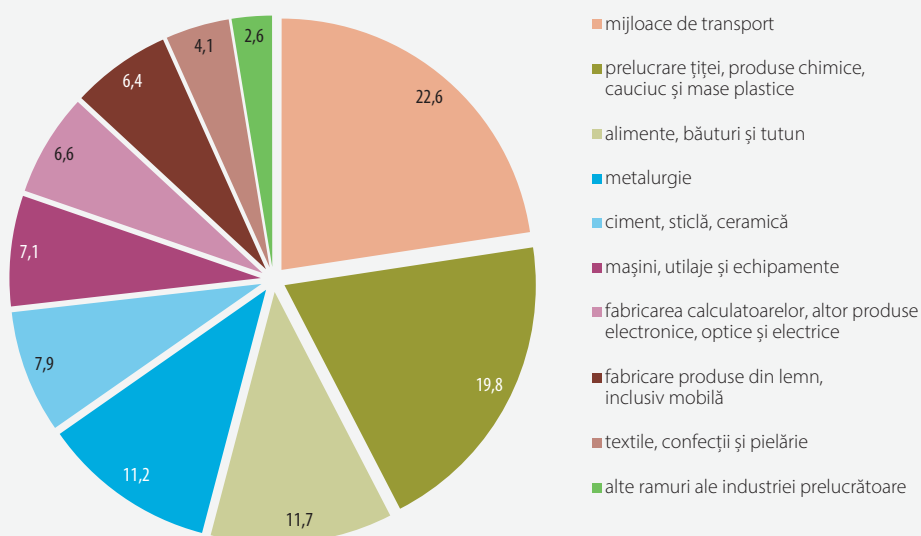
Total economie (31 930 milioane euro)

procente

Industria prelucrătoare (12 225 milioane euro)

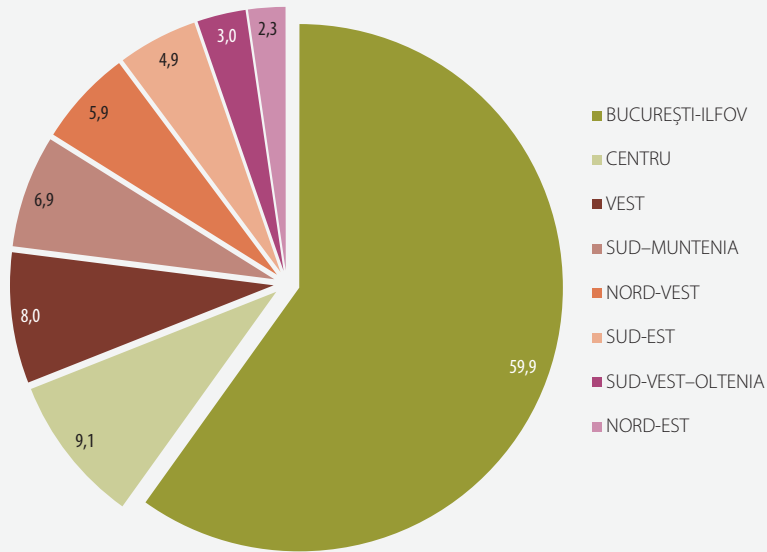
procente

SOLDUL ISD LA 31 DECEMBRIE 2016 Repartizarea pe regiuni de dezvoltare

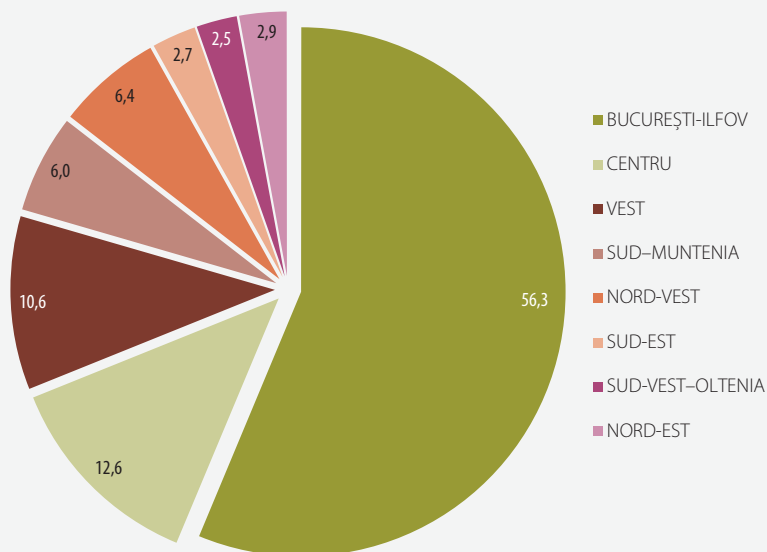
Total ISD (70 113 milioane euro)

procente

ISD în întreprinderi *greenfield** (39 652 milioane euro)

procente

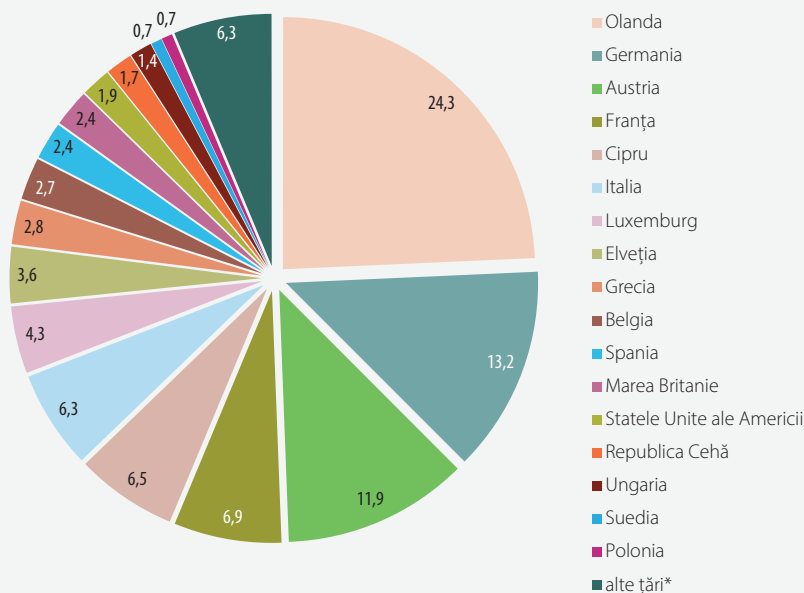

* întreprinderi *greenfield* – întreprinderi înființate prin investiții *greenfield*

SOLDUL ISD LA 31 DECEMBRIE 2016 Repartizarea pe țări de proveniență

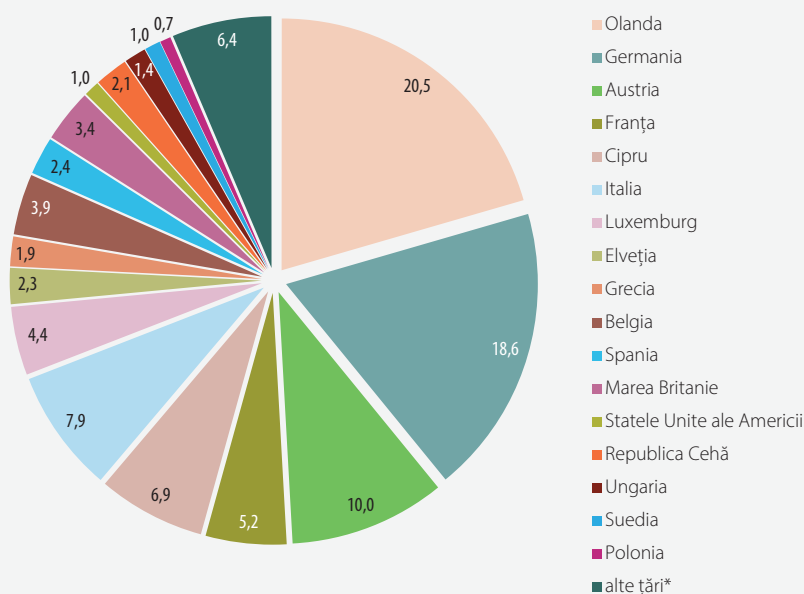
Total ISD (70 113 milioane euro)

procente

ISD în întreprinderi *greenfield*** (39 652 milioane euro)

procente

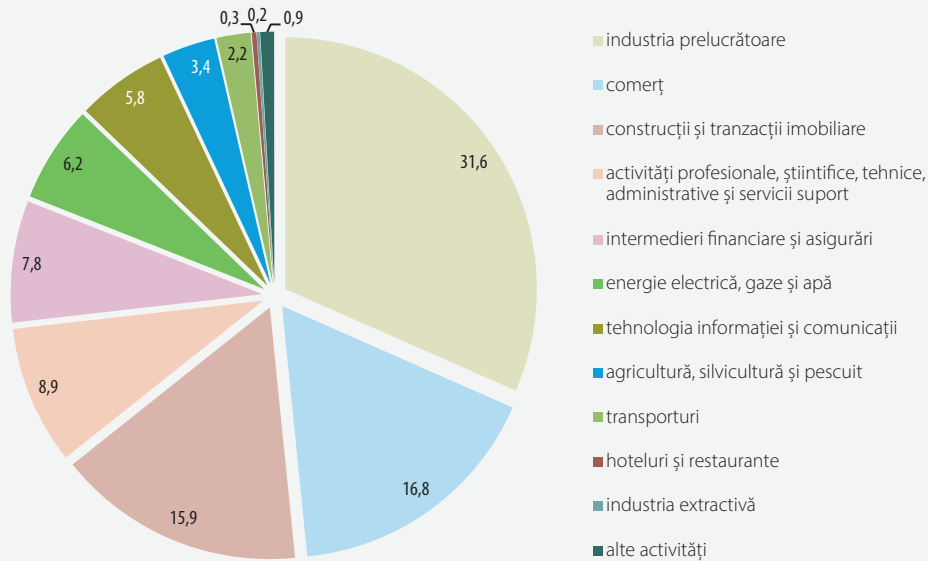
* țări a căror investiție este mai mică de 500 milioane euro

** întreprinderi *greenfield* – întreprinderi înființate prin investiții *greenfield*

INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE ÎN ÎNTREPRINDERI *GREENFIELD** (SOLDURI) Structura pe principalele activități economice la 31 decembrie 2016

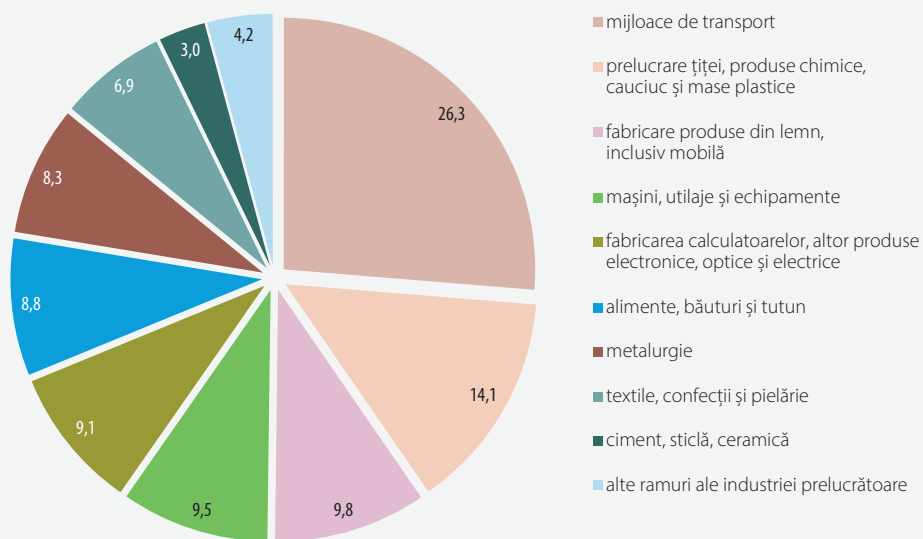
Total economie (39 652 milioane euro)

procente

Industria prelucrătoare (12 525 milioane euro)

procente

* întreprinderi *greenfield* – întreprinderi înființate prin investiții *greenfield*

